

השיעור השבועי

גליון מספר 464

השיעור נמסר בכל מוצאי שבת בבית היזדים ומשודר דרך הטלוויזיה והרדיו ובקוויים רבים. מיסודו של מדר רבינו עובדיה יוסף זצ"ל

הרב המקדים: הרב ר' יצחק לוי שליט"א
רב העיר נשר וחבר מועצת הרבנות הראשית

כתב ועורך השיעור:
הרב דכיר פריץ שליט"א

לאור קריאתו החריגה והמיוחדת של מדר הראשון 1906 הדור שליט"א במוצ"ש האחרון, כל המעוניין להיות שותף בזכויות גיליון "השיעור השבועי", פרטי ההצטרפות בבב הגיליון, שאו ברכה!

ר"ת	יציאה	כניסה
19:46	19:03	18:13
19:43	19:01	18:11
19:44	19:02	18:12
19:45	19:02	18:12

נצבים וילך | כ"ה אלול תשפ"ד

להפצת עלונים באזור מגורין
התקשר: 053-4774733

הלכות ראש השנה

הזכות לתרום "הוראת קבע" לגיליון "השיעור השבועי". עצה לזכות בדין להיות בגדר 'רבים צריכים לו'. לדאוג לתוקע ראוי. פיקח שנתחרש במצות שופר. אם המצוה בשמיעה או בתקיעה. תקיעה שלא לצורך אסורה בר"ה. תוקע שיש לו מכשיר שמיעה. מכשיר שמיעה בשבת

רבים צריכים לו

ב. בספר כתבי הסבא מקלם (עמ' סא) - בדרך כלל משתמשים בו בעולם הישיבות - כותב, העצה היעוצה לאדם שרוצה לזכות בדיון, שיהיה שייך לכלל, ויהיה בגדר רבים צריכים לו. אולי לא מגיע לו להיכתב בספר החיים, הוא בטלן ובעל עבירות, מי יודע מה עשה, אבל אם רבים צריכים לו, הוא מזכה את הרבים, כל אחד באיזה אופן, בזכות זו חותמים אותו בשמים לחיים טובים.

"אתם ניצבים"

ג. יש לסייע את הדברים מומדרש רבה (פרשת ניצבים), "אתם ניצבים היום כולכם" - "היום" זה ראש השנה, כמבואר בוהר (פ"א דף לב"ע"ג) ובמפרשים, ואם אתם ניצבים היום "כולכם" יחד, שאחד דואג לשני, אזי אתם יכולים לעמוד בדיון. ולכן אנו אומרים הפסוק (דברים ד, ט) "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום", לרמוז

עננו בזכות תלמידנו

א. האור זרוע (הל' ת"ב ס"ס טו) מביא את נוסח התפלה של אליהו הנביא על הר הכרמל, כמבואר בילקוט שמעוני (מלכים א רמז רד) ובירושלמי (תענית פ"ב ה"ח), וכותב, שלכן בסליחות מוטב שיתפלל לפני העמוד תלמיד חכם שיש לו תלמידים ראי שמים, כדי שזכות הרבים תעמוד לו. וכמה שהתלמידים יותר, תפלתו נשמעת יותר, ויכול להליץ טוב על ישראל לאביהם שבשמים. יש ראש ישיבה של ארבע מאות או חמש מאות בחורים, ויש של אלף או אלפיים, ויש את מדרן שליט"א שאלפים ורבות לומדים בספריו בכל מקום, אין מקום בעולם שאין את ספריו! המיעוט שעדיין לא זכו להכיר את התורה של מדרן, אנתנו מרחמים עליהם, אבל ב"ה רוב עם ישראל יושבים ולומדים בתורה של מדרן, ומי שיהיה שותף בהעברת תורתו על ידי סיוע לגיליון "השיעור השבועי", זו זכות הרבים גדולה, לאלפים ולרבבות.

למדו שצריך לברך על הדלקת הנר ואחר כך להדליק, כמה יודעים איזה ברכות מותר לברך ואיזה אסור, יודעים שנשים לא מברכות על מצות שהזמן גרמא, יודעים מה זו חסידות טובה ומהי חסידות פסולה, מהו קבלת הוראות מדרן.

רבותי, מאז שמרן זיע"א הסתלק מאיתנו לפני כמעט 11 שנה, ועוד קודם, מדרן שליט"א ממלא את מקומו במסירת השיעורים, ואם לא הוא - אין ספק שהיתה משתכחת תורת מדרן! יש אחרים שחולקים על מדרן, אבל מדרן שליט"א מעולם לא חלק על מדרן, הרב מסתובב וממתת רגלו בכל מקום בכל עיר ועיר למסירת השיעורים בהלכה בענין.

יש ביקוש עצום לעלונים הללו ואין מספיק כמות. אחד הגדיר לי ואמר: זו הישיבה הכי גדולה בעולם! רבות לומדים בשבת נושא אחד. כל אחד ישתדל, יש ישיבות של כמה מאות תלמידים, אבל את עלית כל כולנה, לאלפים ורבבות. בזה לא רק נפיץ את ההלכה שמרן מחדיר בנו, אלא גם את ההשקפה, הדור שלנו כל כך מבובל, דברים שהיו בשנים הקודמות מושגי יסוד, היום הם לא מובנים מאליהם, מי לא ידע מה ערך בן ישיבה שיושב ועוסק בתורה, זה עטרה לראשו! הגמרא (כתובות קג: מכות כד.) אומרת, יהושפט מלך יהודה כשהיה רואה בחור ישיבה, תלמיד חכם, היה קם מכסאו ומתבקש ומנשק אותו. אבל היום הצערנו אנשים מדברים בזלזול, יש אחד שקורא לעצמו רב ציוני, כתב מאמר - שכל רבני הציבור החרדי שלא מתגייסים לצבא, כל הרבנים וראשי הישיבות, שקולים בעיניו - לא פחות ולא יותר - כמו מחללי שבת ואוכלי שפנים!... גדולי הדור, הגר"ש אלישיב, מדרן זצ"ל הם כולם כולם בעיניו כאוכלי שפנים! והסיבה היחידה שאפשר לצרף אותם למינון כי הם תינוקות שנשבו... כך כתב. מדרן שליט"א מכון את הדור ואומר דברים ברורים כנתינתם מסיני, לא חת מפני איש, ומנהיג את הספינה הזו שחלילה לא תטבע מכל מיני השקפות זרות ודברים משוברים, ואלמלא הוא ח"ו נשתכחה תורה מישראל. **לכן חובה על כל אחד ואחד מאיתנו להירתם ולדבר גם כן עם מכריים, ולתרום לעלון. וזכות זו תעמוד לנו ליום הדין.**

דברי מדרן שליט"א: חזק וברוך לגאון רבי יצחק לוי שליט"א, תלמיד מובהק של מדרן - זה התואר שלו - והוא מזכה הרבים, רבה של העיר נשר וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל. לפני עשר שנים כשהתחיל העלון "השיעור השבועי" הוא היה כותב את השיעור, שש שבע שעות. וזו באמת זכות הרבים, פעם העלון היה יוצא בחמישים אלף עותקים, והיום יוצא בתשע אלף או שנים עשר אלף, כי אין תקציב, אני מצטרף לדבריו בענין החתימה על הוראת קבע בעבור הפצת "השיעור השבועי", או לתרום סכום טוב עבור העלון, זה חשוב מאוד, יש בזה זיכוי הרבים שאנשים יושבים ולומדים. יש עלונים שנשארים בערמות, אבל העלון הזה נחטף. סיפר לי מישהו שראש ישיבה ליטאי מבית וגן הלך עם תלמידו, ופתאום עצר ואמר לו: רגע רגע, חזר לתיבה ולקח את "השיעור השבועי", קיפל ושם בכיס. התלמיד לא הבין, ואמר לו רבו: כל שבוע אני לוקח את העלון הזה. אבל

1 מדברי הגאון רבי יצחק לוי שליט"א רב העיר נשר וחבר מועצת הרבנות הראשית: מורי ורבותי, אתם יודעים שהשיעור הקדוש הזה במוצ"ש יסד אותו לפני חמישים שנה מדרן זיע"א, ותמיד בנו מורינו הראשון לציון שליט"א היה ממלא את מקומו. וכך מאז פטירתו הראשון לציון מוסר את השיעור בקביעות. וכמעט עשר שנים שמוציאים את העלון "השיעור השבועי", ומדפיסים באלפי עותקים ב"ה, יש כמה אנשים טובים שעוורים בנושא, כמו הגביר רבי גרשון חיסטמן ה' ישמרוהו, אבל זה לא מספיק, לפני שלש שנים הדפיסו שלשים או ארבעים אלף, היום בקושי מדפיסים עשר אלף, לא חבל. חייבים להגדיל את הכמות, אחר שיש בזה זכות הרבים. אין היום שיעור שיש לו כל כך הרבה מאזינים כמו השיעור של מדרן במוצאי שבת.

הרבה מקומות רוצים את העלון, שהוא שוה לכל נפש, הרב משלב גם הלכות, גם עובדות על מדרן, וגם השקפה נכונה. מדברים אתי ראשי ישיבות, רבנים, בחורי ישיבות, אברכים, מכל הארץ, ורוצים שגם אליהם יגיע העלון. וגם למקומות שמגיע, רק מכניסים אותו לבית הנכנסת והוא נעלם. לכן אנתנו מאוד מבקשים מכל אחד לחתום על "הוראת קבע" בעבור העלון, או לתרום קבוע, ובהו יהיו שותפים במפעל הגדול והקדוש הזה. תדעו שאף אחד לא מרוויח שום דבר, הכל לשם שמים, ב"ה הרבה אנשים שעובדים בהתנדבות, המפיצים, המנהלים, האחראיים, הכותב, כי אנתנו יודעים את החשיבות להפיץ תורה.

הנושא הזה חשוב בעיני מדרן הראשון לציון שליט"א, כמה פעמים דיברתי איתו וכואב לו כששומע שיש ביקוש גדול ויש חוסר גדול. יש עלונים אחרים שיוצאים ברבבות עותקים, ואנתנו יש לנו עלון אחד של מדרן, שאומר דעת תורה צרופה, טהורה וקדושה, בהלכה ובהשקפה, כמה אברכים ובני ישיבות מפלפלים ומדייקים בדבריו. ומדרן שליט"א מיישב את דבריו של מדרן זצ"ל, ומסביר אותם אל נכון.

לכן מורי ורבותי, כל אחד יתרום לפני ר"ה, אחד המרבה ואחד המרבה יותר... ובלבד שיכין לבו לשמים. ומדרן זצ"ל יהיה מליץ וישר בעדו, כשיראה שמפעל חיו ממשך ביתר שאר יותר עז על ידי בנו ממשך דרכו מזה שנים, מעולם לא חלק על מדרן זצ"ל, ויש לו תורה שבעל פה, וגם תורה שבכתב. יש כאלה שלא מצליחים לעקוב אחרי השיעור, השיעור הוא ברמה גבוהה, ואחר כך קוראים את העלון. אמר לי אברך, אין לי עוגג שבת כמו שאני קורא את העלון "השיעור השבועי", במוצאי שבת אני שומע את השיעור, ואני מקבל את העלון כבר ביום חמישי, אבל זה כמו לאכול חמין ביום חמישי... ולכן אני שומר אותו לשבת, ויושב ולומד בו, והכל מסודר עם מראי מקומות, עם הספירות, משא ומתן למעלה והערת למטה.

זו זכות הרבים גדולה, ואם אדם מחפש זכות לקראת השנה החדשה, שייחתם לחיים, אין דבר גדול יותר מזיכוי הרבים. כמה פעמים מדרן שליט"א הזכיר את העצה לזכות ביום הדין, להיות בגדר 'רבים צריכים לו', שאו הזכויות הן כפולות. ובזכות העלון הזה כמה אנשים

לתגובות וכן לקבלת הגיליון במייל: d95872@gmail.com

השיעור מוקדש לרפואת אשר בן מברוקה חי"ו

שמי שהוא בבחינת "כולכם", כמילא גם הוא בכלל ההבטחה שניתנה לכלל וזוכה בדיון. ולכן צריך שידאג שגם אחרים ילמדו תורה. גם בספר אור ישראל לרבי ישראל סלנטר (אגרת א) - ספר של עולם הישיבות - כתוב: איך ימצא האדם תרופה ועצה לרצונו לחיות, "אם לא שנמסור עצמינו לצבור, אם מעט ואם הרבה". לא כל אחד יכול לתת שיעור בציבור, לא כל אחד הוא 'ספרא' שיכול לבנות בניינים לישיבות, אבל כל אחד יעשה לפי יכולתו.

על חשבון ה' יתברך

ד. בספר דעת חכמה ומוסר ח"ב (עמ' רפח) כתב בשם רבי ירוחם ממיר - מגדולי המשגיחים בעולם הישיבות - שאמר בשם רבי ישראל סלנטר, שאם אדם נהנה מענייני העולם הזה, קונה אוכל טוב ושותה, לכאורה זהו תשלום על מצוות שעשה, אבל אם האדם באמת שייך לצבור, מקבל עולם הזה לא על חשבון עולם הבא, שהרי חייו הם לצורך גבוה, כמו שחייילים כל מחסורם על הצבא, מקבלים אוכל וביגוד וכביסה וכו', וכן עובר במעי אמו לא צריך לטרוח ולדאוג לעצמו, אלא מקבל הכל מאמו, כך אדם שפועל למען הרבים, נחשב כמו חייל של מלך, והוצאותיו אינם על החשבון האישי שלו, אלא על חשבון המלך, כדי שיוכל להמשיך לזכות הרבים ולעשות עוד כהנה וכהנה.

אלף המגן

ה. זכות הרבים הגדולה ביותר זו הפצת תורה, אין לנו שיעור אלא התורה"ק, יש עוד הרבה מצוות וחסדים וארגוני הצלה, אבל התורה למעלה מהכל, בדרגה הגבוהה ביותר, התורה 'אגוני' מגנא וצולי מצלא' (סוטה כא). לכן צריך לחזק דווקא את התורה, שבכל שכבות הציבור יהיה לימוד תורה. פעם התפללנו מנחה וערבית בבית שאן, בדרכינו לטבריה, ניגש אלי יהודי זקן בעל הבית, - לפני עשרים שנה - ואמר: סליחה, מה הדין במקרה כזה, כבודו כתב כך וכך... הסתכלתי עליו, הוא לא נראה אחד שידוע ספר. אבל הוא פתח סידור 'חזון עובדיה' שבזמנו יצא עם אלף הלכות וקראו לו 'סידור האלף', ואמר: הרב, אני למדתי את ההלכות האלו כמה פעמים, יש לי סימניה ואני מתקדם. שמחתי. אדם שמפיץ דברי תורה כתובים לא יודע מה זה יכול להשפיע, וגם בעלון 'השיעור השבועי' אנשים קוראים, לומדים ומשתכנעים², וחשוב שיופץ בכל מקום.

עצת הגאון

ו. בספר קובץ מאמרים של רבי אלחנן וסרמן³ (עמוד עב) כתב ששמע מהחפץ חיים, שבימי הגר"א היו מגידים "מוכיחים" שנסעו מעיר לעיר ומכפר לכפר לעודד ולחזק את העם - כמו הרב שלום שבדרון והרב שבתי יודלביץ ע"ה, שהיו הולכים ממקום למקום ומדברים ו"צועקים" לחזק את הציבור, בכל ליל שבת היו דורשים בזכרון משה, ובתור בחורים צעירים בישיבת חברון היינו הולכים לשמוע אותם - ושאלו את הגר"א על מה לעורר בעיקר, טהרת המשפחה, שבת, חינוך? וענה הגר"א שידבר על לימוד תורה, כי הכל בכלל זה. כשאדם הולך לשיעור תורה, הוא מבין מהי התורה ומהו דקדוק הלכה, ושולח את בניו לתלמוד תורה, לא למוסדות שהם 'פיפתי' ו'פיפתי', ושומר מצוות קלה כבחמורה.

"עיר ינובון בשיבה"

ז. החזון איש פגש פעם את רבי אליהו לופיאן, אחר שמונה למשיג בשיבה ברכסים, ואמר לו, מה שכתוב (תהלים צב, טו) "עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו, להגיד כי ישר ה'", היינו שלפעמים הקב"ה מאריך ימיו של אדם צדיק דשן ורענן - לפחות עד גיל 93... - כדי שיוכל להגיד כי ישר ה', כלומר שיוכל לפרסם את שמו יתברך ברבים (פאר הדור ח"ב עמ' רט, לב אלוהו ח"א עמ' 59, 9).

מי זוכה להאריך ימים

ח. בספר קן סופר (או 'תולדות סופרים', מכתב צז) כתב בשם החתם סופר, שאדם הנצרך לדורו בלימוד, אין מועד קבוע לימי חייו. שימו לב, מי שהציבור צריך את התורה

מדפיסים כמות קטנה, אין באפשרותם להדפיס יותר, והלא כלנו רוצים להיכתב ולהיחתם בספר החיים, מי לא רוצה לחיות, ובשביל מה חיים? "למענך אלוקים חיים!" בשביל תורה וזיכוי הרבים, ואין לך זכות הרבים גדולה מזו.

² דיברנו בהרבה נושאים במשך למעלה מאחת עשרה שנה שאנחנו כאן. מרן זצ"ל עוד בחיים חיותו תמיד היה שולח אותנו למלאות את מקומו. לפעמים היה צריך לכתוב תשובה בנושא, ולא יכל להתרכז ולמסור שיעור, וכבר משנת תשמ"ב היה מבקש מאתנו למסור במקומו, כשאדאת הגיע לארץ שלח אותנו למסור במקומו, וגם כאשר ניקסון הגיע לארץ, וכן על זה הדרך. בשנה האחרונה לחייו של מרן, יום אחד קרא לי ואמר: אני רוצה להפסיק למסור את השיעור בידי, זה גוול לי הרבה זמן, ומעתה תמסור את השיעור באופן קבוע. אמרתי לו: אבא, ב"ה אתה חי איתנו עד מאה ועשרים, ואם אנשים יראו שאני בא במקומו "עוד מעט וסקלונני"... אך כידוע אני לא מתווכח עם מרן, הבאתי את עמיאל מהלוזין וסיפר למרן שיש שבע מאות תחנות לוויין בכל העולם - היום יש גם את רדיו "קול ח", ושומעים ברדיו זה כל החוגים, לא רק הספרדים, וכן יש רדיו "מורשת", שיש להם הרבה האזנה וקליטה טובה, ויש גם את ערוץ אלפיים ועוד. ב"ה כל אחד מפיץ את התורה חזק מאוד - וכן סיפר למרן כמה הפצת תורה יש במסירת השיעור, "בכל הארץ יצא קוים ובקצה תבל מליהם". לפתע הרב הסתכל עלי וקרא לי: בוא הנה, לא תלך, אני הולך!

והשיעורים שלו, אין מועד קבוע לחייו, יכול להיות עוד. תראו את הגדולים שלנו, הרב אלישיב נפטר למעלה מגיל מאה, וכן הרב שך, הרב ואזנר, הרב שטיינמן, רבי גרשון, כולם נפטרו למעלה מגיל מאה, כי רבים היו צריכים אותם.

מי נכנס ישר לגן עדן

ט. בתקופה האחרונה לחייו של הסטייפלר, בא אליו חכם אחד וסיפר לו על שני אנשים שנפטרו לאחרונה, וחלם עליהם חלום מוזר, שבאו לבית דין של מעלה, ותוך זמן קצר הכניסו אותם לגן עדן, איך יכול להיות? הם היו בעלי בתים, לא אברכים ולא עם שני כפתורים מאחורה... אמר לו הסטייפלר: אני הכרתי אותם, הראשון יסד את התלמוד תורה הראשון בבני ברק, והרבה תלמידים הם בזכותו, ומה הפלא שנכנס לגן עדן. והשני היה הולך עם שקיות של ספרים לבתים בצפון תל אביב ובמקומות של חילוניים, ודופק בדלת, יש כאן ספר שערי תשובה, מסילת ישרים, חזון עובדיה, הליכות עולם... והיה משיג תרומות מאנשים כדי למכור את הספרים בזול. והיה עולה עד קומה רביעית וחמישית על מנת להפיץ תורה. אדם שמסר נפש להפיץ תורה ולזכות את הרבים, אני לא מתפלל שנכנס ישר לגן עדן. מדהים! כך אמר הסטייפלר שכולם יודעים שהיה איש קדוש וכל ימיו היה בתורה. תבינו מאכן כמה חשוב אדם שמזכה את הרבים, וכי כל אחד יכול להקים תלמוד תורה! כל אחד יכול להסתובב ולמכור ספרים! יש דרכים אחרות, כל דור לפני הענין שלו, וכיום זה הפצת העלון! זה מאוד חשוב, כי כלנו רוצים להיחתם בספר החיים.

למה מרן רצה להמשיך לחיות

י. כשמרן זצ"ל היה בחוליו האחרון, הלכתי לבקר אותו בבית חולים הדסה, אחר ההכרתה שלנו, עשו כותל המערבי ברכת כהנים, ובאתי משם לבקר אותו. זה היה אולי הביקור האחרון שהוא היה עדיין בהכרה, ובקושי היה מסתכל ומדבר. כשהגעתי הוא הסתכל עלי, ראה שהגעתי עם הגלימה, ומאוד התרגש, הסתכל והסתכל ולא רצה שאלך, ראיתי כמה הוא שמח. כשבאתי ללכת רמו לי להישאר, ואמר לי: תתפלל עלי, אני רוצה לגמור את יביע אומר חלק י"א, אני רוצה לחיות רק בשביל זה, "למענך אלוקים חיים"! ב"ה מרן זכה ולומדים בכל ספריו, אין אף אחד בדור שזכה שילמדו כך בספריו, בכל העולם. נשתדל כלנו שנהיה בגדר רבים צריכים לו, ובזכות זו נכתב ונחתם בספר החיים והשלום.

גולת הכותרת

יא. גולת הכותרת של ימי ראש השנה, היא מצוות תקיעת שופר, שעל שמה נקרא היום, "יום תרועה יהיה לכם" (במדבר כט, א). יש אנשים שמחפשים שליח ציבור ירא שמים, שיש לו קול נעים ויודע לעבור מקאמים⁴, ומשלמים שבע או שמונה אלף ש"ח, אבל צריך לדעת שיותר חשוב להביא תוקע שידוע לתקוע, יש כאלה שמביאים איזה תוקע, והוא מנסה לתקוע ולא מצליח.

לתקן ולא לקלקל

יב. כשהיינו בישיבה קטנה פורת יוסף, הביאו את אחד מהצוות ע"ה שיתקע, ולא תקע טוב, אפילו תקיעה אחת לא תקע כמו בן אדם, והיה בצער, זה היום הראשון שיש 'דינא קשיא', והשופר משבר את הדינים. להלכה (ש"ע סי' תקפ"ט) כל הקולות כשרים, אבל צריך לפחות שיצאו קולות... אחרי התפלה כולם היו בצער, הרגישו שיש איזה קטרוג בשמים. חכם שלום שאל, יש כאן מישהו שידוע לתקוע? אמרתי: כן, אני יודע⁵. לקחתי את השופר אחרי התפלה, ותקעתי בשופר מאה קולות בלי להפסיק. חכם שלום אמר: ברוך ה', בזכותך יצאנו ידי חובה השנה. צריך לחפש תוקע טוב, ירא שמים, ולא משנה אם הוא תלמיד חכם או לא, העיקר שידוע לתקוע, כי אם תביא תלמיד חכם שכל הזמן יושב ולומד, ולא יודע לתקוע, מה שוות התקיעות שלו, זו מצוה דאורייתא!

שמעתי!?! הרב הבין שיש כאן זיכוי הרבים. בתחילה הרב ראה את הציבור בידיים, ובפרט בשנים האחרונות שהיה נותן את השיעור בבית נכסת שמתחת לביתו, והיה שם חצי מהמקום שיש כאן. אבל כשמע כמה זה מפני תורה, לא וויתר.

³ הוא נהרג בשואה והכין את כל הציבור למסור נפש, שיאמרו לשם יחוד וכו', ונהרגו על קידוש ה'. ובספר קובץ מאמרים יש הרבה השקפה, עוד לפני הקמת המדינה התחילו עם הצינונות החילוניות, והיתה לו השקפה מאוד חזקה. אני חושב שכל בן תורה חייב לקרוא בספר הזה.

⁴ מרן זצ"ל היה מתפלל לפני ששים שנה ברחוב אלקנה, והיה מגיע מרכזי כלפון שהיה סגי נהור, למרות שכבר התפלל שחרית מוקדם, היה בא במיוחד מקטמון כדי לשמוע את הברכת כהנים של מרן, איך עושה אותה בנעימות. וגם לא היה מאריך יותר מדי, שהכהנים נשארים כך עם הידיים למעלה... והיה עובר מקאמים, היום רבים לא מבינים בזה, אבל מי שמבין נהנה. והוא היה נהנה מאוד ממרן.

⁵ כשהיינו מתפללים בבורוכוב, מרן זצ"ל היה מביא לנו את השופר שנלך כל הדרך ונתקע בו, כי כתוב (יה' לב): שמונת לתת לקטנים את השופר שיתקעו ויתאמנו, אבל איש גדול אסור לו לתקוע בראש השנה בשופר סתם, כדי להראות את כוחו משום שבות.

חרש פיקח

יג. זקן שהיה תוקע שנים רבות, וכבר אינו שומע,⁶ יש לדון האם יכול להמשיך להוציא את הרבים ידי חובתם. והנה הגמרא בגיטין (נא.) דנה מהו חרש הפטור מן המצוות, ואומרת שהוא שאינו שומע ואינו מדבר, דהיינו שכאשר נולד חרש, הוא לא לומד לדבר, וממילא גם לא מתפתח בשכל, ושנינו במשנה בראש השנה (כט.), חרש שוטה וקטן אין מוציא את הרבים ידי חובתם, זה הכלל, כל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתם. אבל חרש שנוולד שומע, והנה פתאום נפל טיל לידו, ונתחרש - אבל הוא מדבר, כי נולד פיקח ושומע, הדין הוא שחייב בכל המצוות. ומכל מקום ידי חובת מצוות שופר, וכן מקרא מגילה (עו"ש"ע ס" תרפט ס"ב), אינו מוציא את הרבים, כי במצוות הללו צריך לשמוע, והוא אינו שומע, ונחשב כגברא שאינו בר חיובא במצוה זו, ולכן אינו מוציא את הרבים. לכן עם כל הכבוד לזקן הזה שתקע כמה שנים, כעת שכבדו אוזניו מזוקן ואינו שומע כלל, לא יכול להוציא ידי חובה.

המצוה בשמיעה או בתקיעה

יד. בערוך השלחן (ס" תקפט סק"י) כתב שפיקח שנתחרש יתקע בעצמו, ורק לא יברך, שספק ברכות להקל. והנה נחלקו הראשונים אם מברכים "לשמוע" קול שופר, או "לתקוע" בשופר, או על "תקיעת" שופר, כיום כולם מברכים "לשמוע" קול שופר,⁷ כמו שפסק הרמב"ם (פ"ג מהלכות שופר ה"י), וכן כתבו הרמב"ן (פסחים ג.) והרא"ש (פ"ד דראש השנה ס"ס י), והט"ש (ס"י תקפה ס"ב). שלא כדעת רבינו תם (הובא ברא"ש שם) - ויש גורסים ר"ח - והסמ"ג (ריש הלכות שופר), שמברכים "לתקוע בשופר". והויכוח הוא לא סתם בנוסח, אלא בעצם המצוה, האם היא בשמיעה, או בתקיעה.

שומע כעונה

טו. אם המצוה בתקיעה, מן הדין כל אחד מישראל צריך לתקוע, כל אחד היה צריך להביא שופר וכולם יתקעו, או שמוציא את כולם מדין 'שומע כעונה' והרי זה כאילו תקעו. אבל זה חידוש, כי שומע כעונה הוא בדיבור, כמו בקריאת מגילה, פרשת זכור, קידוש והבדלה, אבל בשופר התוקע רק מוציא רוח מפיו. לכן אנחנו מברכים "לשמוע קול שופר", כי המצוה בשמיעה.

ראיה מנוסח הברכה

טז. הרז"ה בעל המאור (ראש השנה י"ב מדפי הר"י) כתב, שבזמן הגמרא לא היו מברכים על תקיעת השופר כלל, כי לא היו תקיעות מיושב ומעומד, אלא תקעו רק באמצע תפלת מוסף, וכיון שאי אפשר לברך באמצע התפלה, תקעו בשופר בלי לברך. וממילא אין ללמוד ממשפט הברכה, כי תקעו אותה בתקופה מאוחרת יותר. אבל הרמב"ן (ברכות וסובר שגם בזמננו היו מברכים באמצע עמידה, ואין זה הפסק, כמו ברכת כהנים, שאם כהן מופלל עמידה והגיע עם הש"ץ לברכת כהנים, יכול לברך, כי אחר שנים קבעו חכמים, והוא נחשב צורך ואין זה הפסק. והוא הדין בזמננו שהיו תוקעים רק באמצע תפלת מוסף, היו מברכים באמצע התפלה. לדבריו אין הכי נמי כיון שהברכה היא קדומה מזמן התלמוד, ניתן ללמוד מנוסח הברכה שהמצוה בשמיעה.

⁶ מרן זצ"ל בסוף ימיו לא שמע טוב, הביאו לו מכשיר שמיעה, שמו לו באוזן, ושמע מצויין, אבל לא הסכים להשתמש בו, והיו צועקים לו באוזן שישמע. שאלו אותו למה לא שם את המכשיר? אמר, בשבת אני רוצה להחמיר ולא להשתמש במכשיר בשבת, שהגוי מגביר את הקול. ולמרות שכתב (ביב"א ח"א ח"א ס"ט ס"ט. ח"ז ח"א ח"א ס"י לח אות ג. יהוה דעת ח"ב ס"ט מ"ט, ח"ה ס"י כה. לית חן אות ל. הל"ע ח"ג עמ' קצד. חז"ע שבת ח"ג עמ' פב, וח"ה עמ' ססב) רצה להחמיר על עצמו. ביקשו ממנו שלפחות ישים בחול, והשיב, וכי זה עונג שבת שביים חול אשמע טוב ובשבת לא? לכן כמעט לא השתמש במכשיר שמיעה.

⁷ לכן כתב הרא"ש (בתשו"ת כלל כה"ס ג) שנוהגים לברך "שהחיינו" בקידוש ולא בזמן עשיית הסוכה, שהיא רק הכשר מצוה, וכן לא מברכים "שהחיינו" על בדיקת חמץ, שהיא כדי להינצל מאיסור, לדעת רש"י (פסחים ב. ד"ה בודוק) שלא יעבור על איסור בלי יראה ובל ימצא, ולתוס' (ו"ה אור) שמא ימצא גלוסקא נאה ויבוא לאוכלה.

⁸ לכן ביום הראשון של חג הסוכות לא יוצאים ידי חובה בלולב השאול והגזול, וצריך לכל הפחות שיהיה במתנה על מנת להחזיר. גם דנים מה הדין לתת לקטן לפני התפלה, כי קטן קונה ולא מקנה, ולכן טוב שיהיה לקטן ארבעת המינים משלו. יש כאלה שהולכים ללכות המעברי וחוזרים לטויל שם לולב, כי כמה גדולים הבינו בדברי הרמב"ם (בפירוש המשניות סוכה מא.) שבירושלים העתיקה בכל שבעת הימים מקיים מצוות דאורייתא. אבל זה לא מוכרח (עו"רמב"ם פ"ז מהלכות לולב הל' ג.). ומכל מקום גם שם בחול המועד לא צריך לקבל את ארבעת המינים במתנה על מנת להחזיר, כי דין ולקחתם "לכם" הוא רק "ביום הראשון", ולא בשאר ימים.

⁹ אבל אנתנו הירושלמים עושים טו טו טו. כשהייתי תוקע אצל מרן במשך שנים, הייתי עושה בתקיעות מיושב טו טו טו ובתקיעות מעומד הייתי עושה את חלקן לו לו לו, ומרן היה מחייך, כי כך עושים העיראקים. יש כאלה שמוציאים קול אחד ומנענעים את השופר,

דעת הרמב"ם

טז. כתב הרמב"ם (פ"א מהלכות שופר ה"א): מצוות עשה של תורה לשמוע תרועת השופר בראש השנה. ודקדק לכתוב "לשמוע" תרועת שופר, כי לשיטתו אין המצוה בתקיעה אלא בשמיעה. ולכן מברכים לשמוע קול שופר. הרמב"ם לטעמיה במה שכתב בשו"ת פאר הדור (ס"י נא) שמצוות השופר אינה התקיעה זולתי השמיעה, ודימה את התקיעה לבניית סוכה, ואת השמיעה לשיבה בסוכה. מי שבנה סוכה, ולא זכה לישיב בה, אטו קיים מצוה? וזה נחשב לו שעשה הכשר מצוה, אבל את המצוה עצמה לא קיים. וכתב הרמב"ם שכן גם במצוות שופר, התקיעה כמו עשיית סוכה, והשמיעה היא עיקר המצוה. שהרי תוקע שתקע וסתם אזינו בתכלית הסתימות לא יצא ידי חובה, כי תכלית המצוה היא בשמיעה.

התוקע לתוך בור דודת

יז. גם הטור (ס"י תקפה) כתב שהמצוה בשמיעה, שהרי אמרו במשנה (ראש השנה כז.), התוקע לתוך בור דודת, אם קול שופר שמע יצא, ואם קול הברה שמע לא יצא. והרי תקע בעצמו, ועל כרחך שהמצוה בשמיעה.

שופר נזול

יח. הרמב"ם לטעמיה במה שכתב (פ"א מהל' שופר ה"ג) עוד, מי שגזל שופר ותקע בו, יצא ידי חובה, שאין בקול דין גזל. כי הקול אינו דבר מומשי כמו פירות וכדומה שאפשר לקחת, ואמנם האחרונים דנים מצד מצוה הבאה בעבירה, אבל בעצם המצוה יצא ידי חובה. בא הראב"ד והשיג: אמר אברהם, ואפילו יהיה בקול דין גזל, מה בכך, רחמנא אמר "יום תרועה יהיה לכם" מכל מקום, ובירושלמי (סוכה פ"ג ה"א) מבואר שזה אחד הטעמים שיצא בשופר גזול, ואין זה דומה לארבעת המינים שנאמר בהם ולקחתם "לכם" - משלכם⁸ (סוכה כז: מא.), כי כאן תיבת "לכם" חוזרת על "יום" ולא על "תרועה" לבד. ואם הראב"ד לא חלק על הרמב"ם בדין, בשביל מה חלק? אלא הראב"ד סבר שהמצוה בתקיעה, והרמב"ם לטעמיה אזיל שהמצוה בשמיעה, ולכן נימק שאין בקול דין גזל. ובירושלמי שם יש שני תירוצים, וכנראה חולקים בחקירה זו, ואולי הרמב"ם הבין שהבבלי חולק על הירושלמי שהזכיר הראב"ד. ועל כל פנים בערוך השלחן חידש, שמי שנתחרש ואינו שומע, יתקע בעצמו, לצאת לכל הפחות למאן דאמר שהמצוה בתקיעה.

איך יעבור איסור

יט. אלא שכמה פוסקים השיגו על ערוך השלחן, הרי להלכה המצוה בשמיעה, כמשמעות השלחן ערוך והראשונים הנ"ל, ואם יתקע סתם, יעבור על איסור שבות. אם רוצים לעשות תקיעות לכל השיטות, שיטת רש"י ועוד, ותרועה של התימנים שעושים הו הו הו, ושל הבבלים שעושים לו לו לו בלשון⁹, יכולים לחזור ולתקוע. וגם כשהתוקע לא תקע טוב ויש לו ספק אם יצא ידי חובה, או כשתוקע לנשים, חוזר ותוקע ואינו חושש¹⁰. וכן מי שלא התאמן וצריך לתקוע להוציא את הציבור ידי חובתם, מתאמן ותוקע שלא לשם מצוה¹¹. אבל יש אנשים שאומרים: בוא תראה איך אני תוקע, אני עושה תרועה במשך דקה... ורוצה להראות את כוחו, דבר זה אסור באיסור שבות.

אבל זה לא נקרא תקועה, וצריך להפסיק בלשון או בשפתים. כדאי לעשות תקיעות לכל השיטות. הייתי מביא אצלי לישיבת חזון עובדיה שכן תימני, והיה בא אחרי התפלה ועושה לנו שלושים קולות, היה עושה תרועה הו הו הו, כמנהגם.

¹⁰ מרן לפני חמישים וששים שנה, היה תוקע שוב בבית לנשים, הרבנית ע"ה, הבנות והשכונות היו מתאספות, והרב היה תוקע להן. ופעמים היה אומר שהתוקע בבית הכנסת לא תקע טוב והוא מתכוון לצאת גם בעצמו. ואין בזה איסור שבות של מוקצה או משמיע קול, כי עושה כן לשם מצוה.

¹¹ לפני קרוב לחמישים שנה, מרן זצ"ל ביקש ממני ללכת לאיזה בית ולתקוע לצדקת אחת שהיה תורמת ומעבירה למרן, כגון תרומה לעלון "השיעור השבועי"... והיא מסכנת חולה ולא יכולה לבוא. היא באה לברך, אבל אמרתי לה: לא! למרות שהיא עיראקית ורוצה לנהוג כדעת הבן איש חי (רב פעלים ח"א חס"י סימן יב) שנשים מברכות על שופר, סוכה ולולב [א.ה. אך ראה בן איש חי פרשת נצבים אות יז], אבל מרן השלחן ערוך (ס"י ז' ס"ב, וס"י תקפט ס"ו) פסק כדעת הרמב"ם (פ"ג מהל' ציצית ה"ט, ופ"ג מהל' סוכה ה"ג), שנשים שמברכות על מצוות אלו בברכותיהן לבטלה. עם כל הכבוד לבן איש חי שבדאי היה גדול הדור, אף אחד לא מפקפק בחסידותו, צדקותו וגדלותו, אבל קיבלו הוראות מרן. ולכן אמרתי לה, מרן זצ"ל שלח אותי לא כדי להכשיל אותך בברכה לבטלה, אלא ליזכות אותך במצוה, ובפרט לדברי המגן אברהם (ס"י תפט סק"א) שנשים שנהגו לעשות מצוה מסוימת שהזמן גרמא, קיבלו עליהן חובה. אותה אשה שמעה וכיבדה, תקעתי לה את כל התקיעות, והיא ישבה ושמעה, ולא בירכה.

אשה שכל שנה באה לשמוע שופר, ושנה אחת לא יכולה לבוא, כגון שנולד לה תינוק, ואינה יכולה לבוא לבית הכנסת, כתב הדגול מרבה (ו"ד ס"י ר"ד) שעל ביטול מנהג באופן חד פעמי לא צריך לעשות התרה, ורק אם חושב לגמרי לבטל מנהגו הטוב צריך התרה.

¹¹ בכל ראש השנה מרן זצ"ל היה נוהג לקום מוקדם בעמוד השחר, כי בירושלמי כתוב "מאן דדמיך בריש שתא דמיך מזוליה", מי שישן ביום ראש השנה - מזולו ישן, אנחנו לא יודעים איפה הירושלמי הזה, אבל כך העתיקו הפוסקים, ויש דברים שנאבדו מהירושלמי. ולכן מרן

השמעת קול

כך העיר רבה של ירושלים הגאון רבי צבי פסח פראנק בשו"ת הר צבי (בסוף האו"ח בקונטרס מולי דברכות ס"א) על ערוך השלחן, וכתב שאין לחרש לתקוע בעצמו, וכיון שאינו מחויב עובר על שבות בהשמעת קול, וכמו שכתב הרמ"א (סי' תקצ"ו), שלא במקום מצוה אסור לתקוע בראש השנה משום שבות דיום טוב, והביא גם את הגר"א שהוכיח מדברי התוס' בחולין (פ"ד), שיש איסור שבות בראש השנה בתקיעת שופר שלא במקום מצוה. וכן כתב בפשיטות המנחת חינוך (ס"ט תה), שהמדבר ואינו שומע שחייב בכל המצוות שבתורה, מכל מקום פטור משופר ואינו מוציא אחרים, כיון שאינו שומע, ושופר בשמיעה נמי תליא מילתא.

מכונת שמיעה

כא היום יש פתרון לזקן שכמעט לא שומע, שמביאים לו מכונת שמיעה ושומע טוב¹², האם יכול לתקוע בשופר ולהוציא את הרבים ידי חובה או לא? דנים בזה הפוסקים, בשו"ת מנחת יצחק¹³ (ח"ב סי' קיג) הביא תשובת הרב פראנק, שדימה זאת לרואה על ידי משקפיים, אף על פי שבלעדיהם לא היה רואה האותיות בכלל,

כגון שהתפוצץ לו משהו ביד, יש דבר כזה... בכל זאת עולה לתורה ומברך. וכן כתב מהר"ם בן חביב - היה ראשון לצייון לפני כ-350 שנה - בשו"ת קול גדול (ס"ט ט), שמוטר לקרוא בספר תורה על ידי משקפיים, שראיה בעשית נחשבת ראיה, ושכן המנהג. וכן פסק בשו"ת הלכות קטנות (סי' צט) לרבי יעקב חאגיז - נולד לפני 404 שנה. הרב שטרנבוך בתשובות והנהגות (ח"ד סי' מד) הפריז על המדה, וכתב שלא להעלות קורא בתורה לארבע פרשיות מי ששומע על ידי מכשיר שמיעה. אבל הוא לא צודק. גם בשו"ת שבות יעקב (סי' קכ"ו) - לפני כ-300 שנה - כתב, שאפילו זקן שאינו רואה כלל בלי המשקפיים, יכול להוציא הרבים בקריאת התורה על ידי המשקפיים. בשו"ת פאת שדך (רי"ס לה), נסתפק אם דיבור על ידי שיניים תותבות נחשב דיבור, כי בלעדיהם לא היה מדבר כראוי, היה בולע מילים וכדומה, והרי הוא מדבר על ידי כלים, אך מרן זצ"ל (ולקני"ס קמא הע' לו) השיג על זה, שפשוט שרשאי להוציא את הרבים ידי חובת קידוש והבדלה וכדומה, ואין הבדל בין זה שסוף סוף מדבר, לבתי עיניים - משקפיים - סוף סוף רואה, או למכשיר שמיעה שסוף סוף שומע. ולכן להלכה זקן שיש לו מכשיר שמיעה מוציא את הרבים ידי חובת תקיעת שופר.

הספר שמלווה אתכם במעגל השנה עם פסקי מרן

בספר מסודרים כל ההלכות הנצרכות לשנת תשפ"ה הבעל"ט לפי חודשי השנה. הפסקים מקובצים מתוך ספרי "ילקוט יוסף" ונערכו בספר עפ"י בקשתו והדרכתו האישית של מרן הראש"ל רבנו יצחק יוסף שליט"א

לפרטים ורכישה:

הפצה ראשית
ספרי אברמוביץ
02-6230294 | 03-5782270

055.6776366
L0527653308@gmail.com
מחיר מסובסד [ברכישה מהמול]

ניתן להשיג בחנויות המובחרות

בע"ה תתקיים מכירה לאחר השיעור השבועי בביה"כ היזדים

הזרם, והוא ליה פסיק רישיה דלא איכפת ליה בדרבנן, שדעת רבים מהפוסקים להתיר (לקני" שבת ב' סי' שח ס"ג).

¹³ להגאון הרב יצחק יעקב עקב וייס, שהיה אב בית דין של "העדה החרדית" בירושלים. הכרנו אותו אישית, ועוד לפני ארבעים שנה, כל ספר שמרן הוציא, היה כותב לו הקדשה, ושולח אותו למסור לו את הספר. עכשיו אני יכול לספר את זה, כי אז אם הייתי מספר היו מוציאים עליו מודעות... אבל הוא לא היה מפחד, והיה מקבל את הספר ושמו.

פעם באו עובדי עיריית ירושלים לרחוב אביננד בחול המועד, והתחילו לעשות חפירות וליישר את הכביש. יד הרב הורוויץ בעל ספר קנין תורה בהלכה, שהיה גר שם, ואמר: על גופתי לא תחפרו פה בחול המועד... הוא היה מהעדה החרדית, וכל החסידים התאספו שם, ונהיה בלגן. היה שם שכן חכם יצחק מורסיא זצ"ל, נכד של חכם חוקיה שבתי שהיה רבה של ירושלים ומחבר ספר דברי חזקיהו, ניגש לרב הורוויץ ואמר לו: הרב, אני רוצה להראות לך משהו. הלך אתו לצד, והראה לו שבילקוט יוסף (מועדים עמי תקו) כתוב שמוטר לעשות צרכי רבים בחול המועד, כגון לתקן הדרכים והכבישים ולהסיר המכשולות, והסתמך על דברי מרן השלחן ערוך (סימן תקמ"ד סעיף א, ב) והמג"א. ולפי זה אינו צודק במה שמפגינן. אמר לי: לזכותו של הרב הורוויץ, אלו מידות, אמר, כך כותב! פנה לעובדים ואמר להם, תמשיכו לחפור, ואם אתם רוצים גם אעזור לכם... זה מותר! ועלה לבית. אחר כך ביקש את הספר, עיין בו, והיתה לו קושיא, מאכן ומשם. אמר לרב מורסיא, אתה יכול לקרוא למחבר שיבוא אלי? קרא לי. הלכתי אליו ואמר, יש לי קושיא כזו וכזו... אמרת לי, זה פסק של מרן זצ"ל בקול סיני (ילקוט מרן עפ"י 74), שאשאל אותך. באתי למרן וסיפרתי לו שהרב הורוויץ יש לו קושיא. הרב שמע ואמר: תגיד לו שיכתוב לי ואענה. חזרתי אליו - הוא היה גאון עצום, ומרן הכיר אותו מאז שהיה בשטרסבורג, ביקר אצלו שם כרב ראשי, אם היו יודעים מזה העדה היה הורדית לא היו לוקחים אותו... וכיבד והעריך את מרן - ואמרתי לו, מרן אמר לי שכתוב לו והוא יענה לך. אמר: אוי וי, אתה יודע שאם אכתוב לך אבאך יוציא עלי מודעות אמה על אמה ברוב שלש אמות (מעייבוין ד. וניה), איך מתכתב עם רב ראשי לשעבר, זה צוינ'... וביקש שמרן ישיב לו בעל פה. אבל מרן לא הסכים, ואמר: אני יודע מה לענות לו, אבל שיכתוב לי, ואם הוא מפחד שימשיך לפחד...

הרב וייס כתב בשו"ת מנחת יצחק חלק ד' (ס"ט פ"ד): ומכל מקום כאמור יש להתייעץ בזה עם רב ספרדי מפורסם, והנכון הוא, עם הגאון מוה"ר עובדיה יוסף ס"ט שליט"א חבר בית הדין בירושלים עיה"ק, בעל המחבר שו"ת יביע אומר הנ"ל, ויוכל להציע לפניו דבריו הנ"ל, ואם יסכים להיתרא בוודאי כן יקום. ע"כ. כי האמת שמרן נכנס לרבנות הראשית אך ורק כדי לזכות את הרבים ולהרביץ תורה. סיפרנו לאחרונה (גיליון השיעור השבועי פנחס תשפ"ו מס' 454 הע' 3) שמרן בצעירותו דיבר פעם על בגוריון, ומישרו סחב אותו מהבמה, ואחר כך הראש של אותו אחד התעקם, עד שביקש סליחה ממרן. הרב ידע להילחם נגד הציונות החילונית.

היה קם מחמיר על עצמו וקם בעמוד השחר, אף שהיה מתפלל בנץ, כי הציבור קשה להם לקום בנץ, אחר כך ירדמו בקריאת התורה, והיה מתפלל בשעה שש וחצי עם כל הציבור. ובמשך שנים היינו תוקעים בשופר אצלו. והנה בראש השנה שנת תשל"ח, מרן קם מוקדם ובא להיכנס לחדרו, ולפתע התעלף ונפל, ומרוב החוזק המשקפיים שלו עפו אולי עשר מטר. אני ישנתי בסמוך, ושקמתי הכל, קמתי מיד והרמתי את מרן לכורסא, והתחיל להקיא דם. רצתי וקראתי לרופא. הרופא בא ואמר שמרן צריך ללכת דחוף לבית חולים, הביאו אמבולנס ורצו לפנות את מרן, אבל ביתיים הוא התעורר ולא רצה להתפנות לבית החולים בראש השנה, ולכן בית החולים הגיע אליו... הביאו לו מכשירים וכל מה שצריך. כשהגיע זמן התפלה מרן קורא לי כשהוא מחובר לחמצן ואינפוזיה: אתה רואה איך אני נראה, השופר - שהביא ממצרים - נמצא מאחורי הש"ס בספריה, קח אותו ותתקע במקומו, ותודיע לציבור שלא אוכל לבוא. אבל אני לא מכיר את השופר הזה, ולא התאמנתי עליו? אמר לי: תתאמן עכשיו, זה צורך המצוה. בבית של מרן לא היה שייך להפריע, והלכתי אמר לי: האמת שלמה, הליכה זה הגג עם הכיפה - כיפה גדולה ולא כיפה בט"ט - ותקעתי חזק, העוברים ברחוב חשבו שהמשיח הגיע... וכיוונתי שלא לצאת בתקיעות אלה ידי חובה.

¹² אני מכיר ילד שעשו לו זריקת חיסון, והוא ניזוק באוזניים והפסיק לשמוע טוב. עשו לו שתל מעל האוזניים עם מגנט, נראה כמו פאות של החזון-אישניקים, ועל ידי זה שומע כאחד האדם.

דרך אגב, שאלו אותנו מארגון "שמע קולנו", שיש ילדים טובים וכישרוניים, שלא כל כך שומעים טוב, ומשתילים להם שתל בתוך הראש לצד האוזן, ובמשך היום מצמידים מכשיר קטן ליד האוזן על ידי מגנט, וקודם השינה מוציאים מכשיר זה, ושאלו מה דין חיבור המכונה בשבת. וכבתי להם תשובה להקל להוריד אותה בלילה ולהחזיר ביום, בפרט שאם לא נתיר יהיה להם צער גדול. ואין לחוש למה שכתב החזון איש (או"ח סימן נ"א ט"ז), שבהדלקת החשמל עובר על מתקן מנא וקורב להיות בונה, ובכינוי הוא סותר על מנת לבנות, שכבר חלקו עליו שאר גדולי הדור, המהרש"ם (ח"ב סי' רמ"ו), ובשו"ת מי יהודה (האו"ח סי' לה) ובלבושי מרדכי ח"א (סי' מ"ח-מ"ט) ובשו"ת קרן לדוד (סי' פ) ועוד. ויש שהחמירו כשיוצאים ניצוצות של אש, אם תחברו כמנהג שקעקע בחושך תראו כמה ניצוצות, ומכל מקום בהדלקת מכשיר זה אין ניצוצות (ע"ע בלקי"מ ימי"ג עמ' שט"ב טעמי ההיתר). במנחת שלמה ח"א (סי' ט"ז), לפלל להסביר איזה איסור יש בהמתקן מנא וקורב להיות בונה, או טרנוזיסטור - רדיו ישן, שלא יתפוצץ... וטרח לבאר יסוד האיסור, שעל כל פנים אינו אלא מדרבנן.

בספר קצות השבת (פ"טו סי' יא) החמיר בטלטול המאוורר בשבת שהרי חוסמים את פיזור האויר ומרבה על ידי זה את צריכת החשמל שבמנוע. אבל מרן זצ"ל ביביע אומר ח"א (האו"ח סי' לה) התייר, שאף אם נאמר שיש בזה הגברת הזרם, כבר כתבו כמה אחרונים שאין איסור בהגברת זרם בשבת, ואף אם נאמר שזהו על כל פנים איסור מדרבנן, אין לו ענין בהגברת